

Siláž si hýčkají, přináší jim zisk

Nedaleko Horažďovic hospodaří akciová společnost AGROSPOL, Malý Bor. Podnik má silnou živočišnou výrobu a provozuje také bioplynovou stanici. Z toho důvodu věnuje velkou pozornost kvalitě siláže a správnému stanovení termínu sklizně.

David Bouma

S podnikem nás seznámil jeho ředitel Ing. Zdeněk Částka. Uvedl, že hospodaří na výměře zhruba 2400 ha, ze které jsou přibližně 600 ha louky. Kukuřici na siláž pěstují na 500 ha, na 500 ha roste pšenice – převážně krmná, a po 100 ha je určeno pro jarní a ozimý ječmen. Řepka roste na 250 ha a v podniku mají také brambory zhruba na 200 ha, především škrobárenské, které dodávají do nedalekých Horažďovic. Na zbylé ploše pěstují například luskobilné směsky, letos bude určena pro greening. Na všech pozemcích jsou při hnojení omezení nitrátovou směrnicí.

Poslední dva roky příznivé

Ing. Částka konstatoval, že poslední dva roky byly výnosově rekordní. V roce 2014 dala pšenice výnos 6,8 t/ha, předtím 6,6 t/ha, hnojení dusíkem se pohybuje kolem 135 kg/ha N. Výnos řepky byl loni 4 t/ha a předloni 3,8 t/ha, dusíkem hnojí na úrovni 200 kg N/ha. „Jarní sladovnický ječmen se tu daří téměř každý rok, výnos měl loni zhruba 5,5 t/ha,“ uvedl ředitel. Při zpracování půdy používají orbu i bezorebné technologie, což je dáno tím, že mají hnůž, který je potřeba kvalitně zapravit.

Podnik má silnou živočišnou výrobu, v současné době chová 1400 kusů skotu, z toho 550 vysokoužitkových dojníc – holštýnský skot. Dále vykrmují 80 kusů skotu, většinou plemene charo-

Součástí stáje je dojírna, dojí se třikrát denně. Stáj je celoroštvá, dole jsou jímky na šestiměsíční skladování. Dojnice leží na gumových matracích přistýlaných mletým vápencem kvůli dezinfekci. Mezi postýlky se dává řezaná sláma, která zvyšuje pocit zalehávání. Ing. Nováček uvedl, že kravín je vzdušný i v letních horkách (35 °C), je v něm příjemně a u skotu se zlepšil zdravotní stav.

Třetím rokem podnik provozuje ve spoluvlastnictví bioplynovou stanici (BPS) o výkonu 800 kW, do které dodávají substrát – senáž a kukuřičnou siláž. Poskytuje jim ročně tržby zhruba 10 milionů korun. Zvýšili kvůli ní plochu kukuřice přibližně o 200 ha.

Důležitá kukuřice

Vzhledem k tomu, že podnik využívá kukuřičnou siláž jak pro krmení vysokoprodukčních dojníc, tak pro bioplynovou stanici, je pro ně důležitá vysoká kvalita suroviny. Proto spolupracují se společností Pioneer Hi-Bred, od které nakupují nejen osivo kukuřice a silážní konzervanty, ale využívají i služeb mobilní laboratoře Pioneer pro stanovení optimálního termínu sklizně a kvality siláže.

Jak uvedl Ing. Nováček, při výběru silážních hybridů se zaměřují na takové, které mají vysoký obsah škrobu, širší sklizňové okno a velmi dobrou stravitelnost. K zakládání porostů používají sečku s přesným výsevem, sejí 85 tisíc jedinců.

Výnos kukuřice měli v podniku v roce 2014 přes 44 t/ha, ob-

Klíčové informace

- AGROSPOL, Malý Bor, a. s., hospodaří zhruba na 2400 ha zemědělské půdy, chová 1400 kusů skotu.
- Dojivost v podniku dosahuje 10 800 litrů mléka za rok.
- Podnik dosahuje obrátu 150 milionů korun včetně dotací, zisk je asi 18 milionů korun po zdanění.

Ing. Částka. Jak doplnil Ing. Nováček, sklízí dvěma řezačkami do dvou jam, jedna je určena pro skot a druhá pro bioplynovou stanici. „Během osmi dní jsme loni měli sklizeno 500 ha v kvalitě, kterou jsme potřebovali – s ideální stravitelností, sušinou a škrobem,“ uzavřel.

Ing. Nováček konstatoval, že řezanka pro krávy je dlouhá 18 mm (podle sušiny), pro BPS je to 5 mm. Příprava na sklizeň probíhá tak, že již od začátku září analyzují v mobilní laboratoři kontrolní vzorky rostlin z pole. Dozrávání porostů je pak vyhodnocováno v týdenních intervalech až do vlastní sklizně. „Výhodou mobilní laboratoře je nejen to, že zpracováváme vzorky přímo na místě a že výsledky měření jsou okamžitě k dispozici, ale i to, že u každého vzorku kukuřičné rostliny stanovujeme celkem dvanáct parametrů, včetně obsahu škrobu, vlákniny, cukrů a teoretické výtěžnosti metanu,“ připomíná Ing. Vladimír Černík ze společnosti Pioneer. To podle něj umožňuje pracovníkům podniku posoudit vhodnost porostu ke sklizni mnohem komplexněji, případně rozhodnout, která siláž bude určena pro bioplynovou stanici a která pro dojnice.

Když dosáhne kukuřice sušiny 30–32 %, podle podmínek, začne sklizeň. Podle zkušeností Ing. Nováčka jsou dnešní hybridy schopny udržet optimální sušinu sedm až deset dní. Ing. Částka připomněl, že materiál pro bioplynovou stanici se fakturuje podle sušiny, takže je pro ně důležité sklídit hmotu se správnými parametry.

Stanovení správného termínu

Ing. Petr Jerz, regionální poradce firmy Pioneer, uvedl, že od 26 % sušiny dokážou poměrně velmi přesně předpovědět, za kolik dní nastane sklizeň. Upozornil ale, že rychlost dozrávání se každý rok mění. Někdy narůstá sušina o 0,3 % denně, v extrémních případech také o 0,8–1 %. Loni se přírůstek ve finále pohyboval kolem 0,4–0,5 %. „Když je suchý a teplý podzim, ale s nedostatkem vody, jsou nárůsty sušiny nižší, než když se střídá slunečné a deštivé počasí. Voda zraní kukuřice urychluje,“ dodal Ing. Jerz. Připomněl, že sušina je důležitá, ale je třeba také sledovat obsah škrobu a cukru. Kukuřice, která měla loni pěkný obsah škrobu a sušinu (32 %), tak obsahovala 11–12 % neuloženého cukru. „Je třeba pohlídat, aby cukry uložila, protože jinak vznikne nestabilní siláž, která může sekundárně fermentovat,“ shrnul.

Ing. Vladimír Černík připomněl, že jejich práce sklízí kukuřice rozhodně nekončí. „Malému Boru poskytujeme servis

naší mobilní laboratoře celoročně. Průběžně analyzujeme vzorky siláží a senáží z hlediska nutričního i fermentačního. Siláže kvalitativně vyhodnocujeme, sledujeme jejich stabilitu a měříme i jejich zhutnění. Podle požadavků podniku odebíráme vzorky jak ze stěny siláže, tak i z vrtů z ještě uzavřených jam. Výstupy z naší laboratoře jsou pak i základem pro bilance krmných dávek

kvůli ročníku. Jinak škrobnatost bývá 18,5–19 % a průměrný pětiletý výnos je 35 t/ha v čistém, konstatoval Ing. Nováček.

Podnik hospodaří v nadmořské výšce zhruba 500 m. Podle Ing. Jerze jsou pro oblast vhodné odrůdy kukuřice s FAO 220–260. Obecně doporučuje využívat spíše nižší FAO, bude tam sice menší výnos, ale větší kvalita, vyšší obsah škrobu a podobně. Pěstitel si také může sklizeň lépe naplánovat. Dodal, že s podnikem spolupracují dlouhodobě také díky pokusům, které mají osmnáctiletou tradici.

Využívají konzervanty

Ing. Jerz uvedl, že se společností Agrosopol, Malý Bor, spolupra-

firmy. Akciová společnost Agrosopol, Malý Bor, byla založena v roce 1993 jako nástupnická organizace bývalého družstva a převzala všechny jeho závazky. „Majetkové podíly byly převedeny v plné výši na společnost, uzavřely se smlouvy o vypořádání. Kdo upsal akcie, s tím byla uzavřena lhůta na finanční vypořádání podle velikosti majetkového podílu. Nyní jsme téměř na konci tohoto cyklu. Máme 470 vlastníků, což se kryje s vlastníky půdy nebo bývalými členy družstva, kteří upsalí část svých majetkových podílů,“ uvedl ředitel. Nakupují také půdu. „Máme vlastních 450 hektarů, což nám dává alespoň nějakou jistotu, například že užívané krávy. Myslím, že oproti

Ing. Petr Jerz, regionální poradce firmy Pioneer (vlevo) a Ing. Pavel Nováček, vedoucí rostlinné výroby akciové společnosti AGROSPOL, Malý Bor, v moderním bezsloupovém kravíně. Foto David Bouma

skotu. Pokud bych měl celkově zhodnotit kvalitu objemných krmiv v Malém Boru, musím říci, že je skutečně na špičkové úrovni,“ dodal.

Digestát se osvědčil

Agrotechnika pro kukuřici se nijak významně neliší od obvyklého pěstování. Jak popsal Ing. Nováček, pro většinu orou, část plochy se ale zpracovává kypřičem Väderstad Cultus na hloubku 20 cm. Pokud se oře, následuje kompaktor do 10 cm a aplikace močoviny na široko. Používají sečku s přesným výsevem, sejí 85 tisíc jedinců. Hnojí pod patu diamonfosfát. Celková dávka dusíku dosahuje 160–170 kg/ha včetně organické hmoty.

Digestát se používá před setím jen na část ploch, většina je určena do brambor. „Minulý rok jsme digestát zkusili na jednom pozemku aplikovat v dávce osmáct tun na hektar před sloupkováním do pšenice po regenerační dávce dusíku. Rozdíl tam byl vidět, funguje dobře, problém byl v tom, že dvacetipětihektarové pole jsme hnojili tři dny. Když hnojíme minerálními hnojivy, za tři dny uděláme pět set hektarů,“ uvedl Ing. Nováček. Pro vyšší výkon byla potřeba lepší mechanizace, nyní používají dvanáctikubíkovou cisternu s hadicovým aplikátorem o záběru 9 m.

Brambory pěstují pro škrobárnu v Horažďovicích. Loni měli 204 ha, z toho 10 ha na konzum. Dosáhli výnosu 44 t/ha po všech srážkách při škrobnatosti 17 %

cuji i v oblasti konzervantů založených na bakteriích mléčného kvašení. Dosud používali běžnou řadu Sila-Bac, v minulém roce ale jednu jamu ošetřili konzervantem využívajícím Fiber technologii. K té Ing. Jerz řekl, že mimo jiné obsahuje jejich patentovaný kmen bakterie *Lactobacillus buchneri*, který je výjimečný tím, že vylučuje enzymy narušující vlákninu, což zlepšuje její stravitelnost a výtěžnost bioplynu. Podle něj praxe potvrzuje zlepšení stravitelnosti siláží pro skot o pět procentních bodů a zvýšení produkce bioplynu až o osm procentních bodů. Ing. Vladimír Černík k tomu doplnil, že v běžném provozu hlavní efekt těchto aditiv ale spočívá v tom, že lze při jejich použití snížit dávku sóji nebo řepky až o jeden kilogram denně při zachování užitkovosti. U BPS lze počítat s úsporou až 8 % kukuřičné siláže. V Agrospolu zatím efekt Fiber technologie nehodnotili, ošetřená jáma (použili přípravku 11CFT) je otevřená teprve krátce.

Podle Ing. Jerze je použití konzervantů jednoduché, využití lze jejich vlastní nízkodávkový aplikátor, dávka činí 10 ml/t. Zařízení se připraví přímo na řezačku. „Pioneer je jedna z mála firem, která má vlastní vývoj a výrobu konzervantů, genobanku i pokusné stáje, kde se účinnost jednotlivých bakteriálních kmenů a konzervantů testuje,“ shrnul Ing. Jerz.

Převzali závazky družstva

Ředitel podniku Ing. Zdeněk Částka připomněl také historii

družstvům je velkou výhodou naší společnosti, že máme prakticky vypořádané závazky z transformace, takže nám nehrozí, že členové budou chtít vydat majetkový podíl. Majetek je společností,“ pokračoval Ing. Částka.

Připomněl, že se v podniku šlo představenstvo, které se na začátku rozhodlo, že chce zachovat živočišnou výrobu. Do této oblasti se velmi investovalo, postavila se nová hala na odchov prasnic, stáj pro produkční dojnice a nyní přestavovali staré stáje na porodny, odchovny jalovic a podobně. Souběžně probíhala modernizace rostlinné výroby, takže jsou plně vybaveni moderní mechanizací. Ta zahrnuje například řezačku Claas, postřikovač John Deere, velkoobjemové vozy Annaburger, traktory John Deere. To vedlo ke zlepšení výsledků rostlinné výroby.

V podniku proběhla také redukce počtu zaměstnanců, snížil se počet kravínů, dílen, vzrostla dojivost a celková efektivita hospodaření. Jak Ing. Částka doplnil, podnik má 60 kmenových zaměstnanců, v sezóně pak dalších deset, původně jich tu bylo až 300. Dvěma až čtyřem učňům z okolních učilišť umožňují získat praxi, být to není vždy úplně jednoduché. „Dnes je společnost ve zcela jiné pozici, má vlastní majetek v hodnotě dvě stě milionů korun a zaměřuje se na intenzivní výrobu,“ konstatoval ředitel. Obrát dosahuje 150 milionů korun včetně dotací, zisk je asi 18 milionů korun po zdanění. ■

Pohled do vnitřku mobilní laboratoře

Foto David Bouma

lais. Mají také 200 prasnic, selata ale nevykrmují, nýbrž prodávají při hmotnosti 25 kg. „U dojníc máme druhý rok po sobě užitkovost 10 800 litrů mléka za rok, odchováváme dvacet sedm selat na prasnici,“ shrnul Ing. Částka.

Nedaleko administrativní budovy je kravín, který si zaslouží bližší pohled. Má lehkou bezsloupovou konstrukci potaženou plachtou, která má vydržet 15 let, uvedl vedoucí rostlinné výroby Ing. Pavel Nováček s tím, že ji neohrozil ani silný vítr během stavby. Otevíral se v roce 2008 a je v něm ustájeno 394 dojníc.

sah škrobu se pohyboval kolem 35–36 %. V roce 2013, který byl pro kukuřici obecně horší, dosáhl výnos zhruba 35 t/ha. Dlouhodobý průměrný výnos je podle Ing. Nováčka zhruba 45 t/ha. Sušina materiálu určeného pro skot se pohybuje v rozmezí 34–36 %, pro BPS přibližně 32 %. „Abychom dosáhli optimální sušiny, sklízíme dvě party. Zvlášť se sklízí kukuřice pro bioplynovou stanici a zvlášť pro krávy. Kdybychom sklízeli celou plochu postupně, museli bychom do porostu buď brzo, nebo by nám sušina někde utekla,“ popisuje